

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער

חידון התנ"ך המחוזי לנוער, התש"ף

מבחן מקדים בכתב לבתי הספר הממלכתיים

ע"ש יצחק נבון, הנשיא החמישי למדינת ישראל

שם המתמודד(ת):

בית הספר:

הממונה על חידוני התנ"ך
איציק בן-אבי

מרכז החידון
חננאל מלכה

מחבר השאלות
רגב גולן

עורכי החידון
רגב גולן ודוד רוזנברג

72 שנים למדינת ישראל
כ"ד בטבת התש"ף
21 בינואר 2020

© כל הזכויות שמורות

חידון התנ"ך המחוזי לבתי הספר הממלכתיים, התש"ף ע"ש יצחק נבון ז"ל, הנשיא החמישי

72 שנים למדינת ישראל

הוראות למתמודדים:

- בשלב זה של החידון 50 שאלות. הניקוד לכל שאלה – נקודה אחת. תוכל לצבור בו עד 50 נקודות שתזקפנה לזכותך בשלבי החידון הפומבי.
- יש להעתיק את כל התשובות אל הגיליון המצורף, תשובות שלא תועתקנה אל הגיליון לא תיבדקנה.

מבנה החידון:

- בחלק א' – 40 שאלות רבות-ברירה
- בחלק ב' – 10 שאלות פתוחות
- 10 שאלות מילואים ("שובר שוויון"); הניקוד שתצבור בחלק זה ישמש אך ורק להכרעה, אם זו תידרש.

זמן הבחינה – שעה וחמש עשרה דקות (75 דקות)

חומר הלימוד לחידון:

תורה:	תרי עשר:
בראשית: כל הספר	יונה: כל הספר
שמות: פרקים א-כ, כ"ד, ל"א-ל"ד	כתובים:
במדבר: י-י"ז, כ-כ"ה, כ"ז, ל"ב	רות: כל הספר
נביאים ראשונים:	אסתר: כל הספר
יהושע: י-י"א, י"ד, כ, כ"ב-כ"ד	
שופטים: כל הספר	
שמואל א': כל הספר	
שמואל ב': כל הספר	
מלכים א': כל הספר	
מלכים ב': כל הספר	

נוסח הפסוקים מהתנ"ך המובאים בשאלון זה הוא נוסח מאגר ספרות הקודש.
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.
שים לב, לעתים השאלות מנוסחות בלשון זכר, אך עשויות לרמז לזכר או לנקבה.

בהצלחה!

חלק א': שאלות רבות ברירה

לפניך 40 שאלות רבות ברירה. הקף במעגל את התשובות הנכונות ביותר, וסמן אותן במקום המתאים בגיליון התשובות המצורף

1. בשנה האחרונה נערכו שתי מערכות בחירות לכנסת, לאחריהן קמה ממשלה חדשה. באיזה יום ייעד ה' את המאורות: "וְלִמְשַׁל בַּיּוֹם וּבְלַיְלָה וּלְהַבְדִּיל בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ"?

- א. יום אָחַד
- ב. יום שְׁנַי
- ג. יום שְׁלִישִׁי
- ד. יום רְבִיעִי

2. בנחלת איזה שבט התגורר האדם שעשה לו פֶּסֶל וּמִסְכָּה?

- א. יהודה
- ב. דן
- ג. אפרים
- ד. בנימין

3. איזה מלך היה בנה של אֵשָׁה אֶלְמָנָה?

- א. ירבעם
- ב. אחז
- ג. מנשה
- ד. אחאב

4. מה מהבאים נֶכּוֹן לגבי יהוא?

- א. הוא הרס את הבמות
- ב. הוא פקד להרוג את איזבל
- ג. הוא בזז את כתר הממלכה השכנה
- ד. בימיו נחרבו מעל ארבעים ערים בצורות בממלכתו

5. מי הביע את רצונו למות: "קח נא את נפשי ממני כי טוב מותי מחי"?

- א. שמשון
- ב. יונה
- ג. אליהו
- ד. דוד

6. למי מיהרו להגיש את כלי הבישום: "ויבהל את תמרוקיה ואת מנותה לתת לה"?

- א. אסתר
- ב. עתליה
- ג. איזבל
- ד. מלכת שבא

7. מי שאלה את סובביה: "העוד לי בנים במעי"?

- א. שרה
- ב. חנה
- ג. רחל
- ד. נעמי

8. בספר דברים נכתב: "שפטים ושטרות תתן לך בכל שעריך". מי הציע מבנה מדורג למערכת המשפט: "את הדבר הקשה יביאון אל משה וכל הדבר הקטן ישפוטו הם"?

- א. אהרון
- ב. יתרו
- ג. יהושע
- ד. חור

9. על מי מספר הכתוב: "ויקח לו {...} מקל לבנה לח ולוז וערמון"?

- א. יעקב
- ב. יהודה
- ג. משה
- ד. אהרון

10. אילו שני אזורים בארץ פקד משה על שניים עשר המרגלים לתור: "וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה לְתוֹר אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עֲלוּ זֶה בְּ_____ וְעֲלִיתֶם אֶת _____?"

- א. החוף, השפלה
- ב. הגולן, הבשן
- ג. הנגב, ההר
- ד. הכיכר, הערבה

11. למי הבטיח המלך חסות והגנה: "אַל תִּירָא כִּי עָשָׂה אֲעֲשֶׂה עִמָּךְ חֶסֶד"?

- א. אדם שקושש עצים ביום השבת
- ב. אדם שרצח בשוגג אדם אחר ונמלט מִפְּחָד גואל הדם
- ג. אדם שהאומנת שלו הפילה אותו מידיה בעת מנוסתה
- ד. אדם שאישה פרשה מסך על מקום מסתורו

12. מה אירע "בְּרַחֲוֵב הָעִיר"?

- א. אבשלום שפט את העם שהגיע לירושלים
- ב. דוד רקד לפני הארון
- ג. יונה הילך וקרא פורענות על נינווה
- ד. מרדכי הורכב בלבוש מלכות על סוסו של המלך

13. מִנּוֹר הוא שמו של המוט עליו נכרכים חוטי האריגה. על חניתו של מי נאמר שהיתה "כְּמִנּוֹר אֲרָגִים"?

- א. גוליית
- ב. עגלון
- ג. סיסרא
- ד. עשהאל

שאלות 14-15 בנושא לוי אשכול, ראש הממשלה השלישי של ישראל

14. לוי אשכול הגה את רעיון המעברות עם קום המדינה, שיכון העולים הרבים בצריפים ובאוהלים. מי היה "איש תם ישב אהלים"?

- א. לוט
- ב. יעקב
- ג. יצחק
- ד. אברהם

15. אשכול יזם וניהל את הקמת המוביל הארצי, מפעל הובלת מים לכל רחבי הארץ. על איזה מלך מספר הכתוב: "עשה את הברכה ואת התעלה ויבא את המים העירה"?

- א. מנשה
- ב. דוד
- ג. חזקיה
- ד. שלמה

16. כיום, מלבן הוא שמה של מקבילית שזוויותיה ישרות. בימי התנ"ך, מלבן היה שמו של תנור ליצירת לבנים. בני איזה עם עונו באמצעותו: "ואת העם {...} והעביר אותם במלבן"?

- א. אדום
- ב. מואב
- ג. עמון
- ד. פלשתים

17. היכן התרחש הנס: "ויקצב עץ וישלך שמה ויצף הברזל"?

- א. נהר הירדן
- ב. מעין הגיחון
- ג. בריכת גבעון
- ד. ים הנחושת

18. "כִּי מָחָה אֶמְחָה אֶת זְכוֹר עֲמֶלְק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם". מה שם המזבח שהוקם על מנת להנציח את הציווי?

- א. אל אלהי ישראל
- ב. ה' שלום
- ג. ה' נסי
- ד. ה' אל עולם

19. איזה אירוע הוביל לתובנה השגויה: "וְאִישׁ אֵין בְּאֶרֶץ לְבוֹא עֲלֵינוּ כְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ"?

- א. המבול
- ב. השלכת התינוקות העבריים אל היאור
- ג. חורבן ערי הכיכר
- ד. מכת בכורות

20. בימי איזה מלך לבית דוד נעשה בְּדֶק בבית המקדש?

- א. יאשיהו
- ב. צדקיה
- ג. חזקיה
- ד. יהויקים

21. בימי איזה שָׁבֵר בעם הוזכר מקום בשם בֵּית הַמְּרֻחָק?

- א. מעשה פילגש בגבעה
- ב. חטא המרגלים
- ג. המצור הבבלי על ירושלים
- ד. מרד אבשלום

22. מה לא אירע בעיר שכם?

- א. הכתרת רחבעם למלך
- ב. רצח שבעים בני גדעון על אבן אחת
- ג. נשיאת משל יותם
- ד. קבורת יוסף

23. למי נתגלה חזון פורענות כאשר במקדש ה' "נִרְאָה אֱלֹהִים טָרָם יִכְבֶּה"?

- א. עלי הכוהן
- ב. שמואל
- ג. נתן
- ד. גד החוזה

24. בעקבות איזה מעשה בימי דוד הביא ה' את המגפה על ירושלים?

- א. מעשה בת שבע
- ב. אכילת הבשר על הדם
- ג. רצח עמשא
- ד. מפקד העם

25. מהם חור וכַרְפֵּס?

- א. שמות שר המשקים ושר האופים שהושמו בכלא
- ב. שמות הרחובות בנינווה בהם התהלך יונה וקרא פורענות על העיר
- ג. שמות מאכלים שהוגשו בארמונו של המלך שלמה
- ד. שמות בדים שעיטרו את ארמון אחשוורוש

26. איזה כיבוד הציע הכהן לְאֵל עֵלְיוֹן לאברהם?

- א. בן בקר
- ב. בקבוק דבש
- ג. לחם ויין
- ד. פירות מזמרת הארץ

27. איזה חפץ המוזכר בסיפור יהודה ותמר מופיע גם בסיפור המרגלים בספר יהושע?

- א. חוט שני
- ב. פשתי העץ
- ג. חותם
- ד. מִטָּה

28. "מגדל השן" הוא כינוי לאליטה המנותקת מהוויית העם. מיהו שבנה את בית השן?

- א. דוד
- ב. שלמה
- ג. ירבעם
- ד. אחאב

29. לאיזה עם זר השתייך האדם שהחזיק בתפקיד אביר הרעים אשר לשאול?

- א. הגרגשי
- ב. המואבי
- ג. היבוסי
- ד. האדומי

30. באיזה מעמד לא תקעו בשופר?

- א. הכתרת שלמה
- ב. חנוכת המקדש
- ג. הקפת חומות יריחו
- ד. העלאת ארון הברית לירושלים בימי דוד

31. בימי מי נאמר על ישראל: "ואיש לא עמד לפניהם כי נפל פחדם על כל העמים"?

- א. משה
- ב. שמשון
- ג. דוד
- ד. מרדכי

32. איזו עיר תוארה באמצעות מספר תושביה: "יש בה הרבה משתים עשרה רבו אדם"?

- א. נינווה
- ב. דמשק
- ג. אשור
- ד. שושן

33. מי לקתה בצרעת לאחר שדיברה לשון הרע?

- א. מרים
- ב. בת יפתח
- ג. עתליה
- ד. ושתי

34. על מה מספר הכתוב: "וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַה רְאשִׁים"?

- א. צבא
- ב. מצעד
- ג. נהר
- ד. ים

35. השנה חגג נשיא המדינה, ראובן ריבלין, את הגיעו לגבורות. בברכה שנשא באירוע לכבודו בצה"ל אמר: "איך אומרים אצלכם בקומנדו, יָדָה בְּעֶרְףְּ אִיִּבִיד". את מי ציטט?

- א. דבורה
- ב. משה
- ג. מרים
- ד. יעקב

שאלות בנושא ספורט לכבוד האולימפיאדה ה-32 שתיערך הקיץ בטוקיו, בירת יפן.

36. ריצה היא מענפי הספורט הקדומים ביותר. עוד מימי התנ"ך נעשה שימוש ברצים להעברת בשורות. מי אמר: "אָרוּצָה נָא וְאַבְשָׁרָה אֶת הַמְּלָךְ"?

- א. הנער הכושי
- ב. אחימעץ
- ג. יהונתן
- ד. איתי הגתי

37. הטלת כידון היא אחד מענפי האתלטיקה. במלחמה נגד איזו עיר נצטווה המנהיג להשתמש בכידונו: "נָטָה בְּכִידוֹן אֲשֶׁר בְּיָדָהּ אֵל { ... } כִּי בְיָדָהּ אֶתְנַנֶּה?"

- א. העי
- ב. יריחו
- ג. חשבון
- ד. רבת-עמון

38. ענף ההיאבקות נמנה על הענפים המכונים "אתלטיקה כבדה". היכן נאבקו שתי קבוצות: "יקומו נא הנערים וישחקו לפנינו"?

- א. הר גריזים
- ב. גבעה
- ג. בריכת גבעון
- ד. עין רוגל

39. ירי בחץ וקשת הפך עם חידוש האולימפיאדה בעת המודרנית לאחד מענפי הספורט התחרותיים. על מי נאמר: "וַיְהִי רָבָה קִשְׁתִּי"?

- א. אדם שדרש בבעל זבוב אלהי עקרון
- ב. אדם שהיה גבר ציד לפני ה'
- ג. אדם שישב בקרש הגוים
- ד. אדם שמדרש שמו: "כי שמע יהוה אל ענייך"

40. האולימפיאדה הקרובה תהיה הראשונה בה תייצג נבחרת רכיבה את מדינת ישראל. על איזה מלך מסופר שרכב על סוסיו בפראות: "בְּשָׁעוֹן יְנֵהָג"?

- א. דוד
- ב. יהורם
- ג. אחאב
- ד. יהוא

חלק ב': שאלות בנושא יצחק נבון

נשיא, מחנך, רודף שלום

לפניך 10 שאלות פתוחות המבוססות על קטעים מהאוטוביוגרפיה שחיבר יצחק נבון, "כל הדרך", וכן על ציטוטים נבחרים מנאומיו. ענה על השאלות בקצרה, והעתק את התשובות למקום המתאים בגיליון התשובות המצורף.

41. יצחק נבון כתב על ילדותו בשכונת העוני בירושלים: "כשאתה רעב, איש מבחוץ לא יוכל להבחין בכך. אך אם בגדיך אינם נקיים - הכל רואים זאת". מי התלבשו בבגדים בלים ומפורטים על מנת להיראות כאילו באו מארץ רחוקה?

42. על עיר הולדתו, ירושלים, אמר נבון בנאום הכרתו לנשיא המדינה: "זכיתי להיוולד בירושלים, בטבורו של עולם". מי אמר: "הנה עם יורדים מעם טבור הארץ וראש אחד בא מדרך אלון מעוננים"?

43. נבון סיפר על מחוזות ילדותו: "בתי השכונה היו צמודים זה לזה, אך בין שורה לשורה הותירו הבונים מרחב מספיק לטעת גן ולחצוב בורות מים". הכתוב מספר: "ויטע ה' אלהים גן בעדן מקדם". מה התפקיד שהטיל ה' על האדם בגן עדן?

44. היחסים בין תושבי שכונת ילדותו של נבון היו כה קרובים, עד כי כתב בספרו: "ותמיד אישה יודעת מה מתבשל בקדירת חברתה". מי ביקש מנערו לבשל: "שפת הסיר הגדולה ובשל נזיד לבני הנביאים"?

45. יצחק נבון גדל בתקופה בה טרם הייתה העברית מפותחת דיה, וביטויים מקראיים היו נפוצים בשיח: "היה חן מסוים בשימוש בפסוקים בשיחות של יום יום {...} "בן נעוות המרדות" שימשו ממש, לא ציטוט בעלמא". מי כונה כך בתנ"ך?

46. יצחק כתב על אמו: "אמא לא ידעה קרוא וכתוב אך היתה מעיין שופע של משלים, שירים {...}" מיהו האדם עליו מספר הכתוב: "וַיְדַבֵּר {...} מִשָּׁל וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וְאַלְף"? _____

47. בפסטיבל שנערך בשנת 1981 אמר נבון: "המוזיקה היא לא רק אסתטיקה אלא גם ערך חינוכי {...} וגם מקנה לשון בינלאומית". מה רצו בני האדם לבנות בימים ההם הייתה "כל הארץ שפה אֶחָת"? _____

48. בנאום בכנס ביטחוני שנערך בתל-אביב יפו אמר נבון: "כמדינה שנאלצה להילחם חמש פעמים, אנו רואים כהכרח שהשלום יכלול גם הסדרי ביטחון". על מי נאמר: "ימים רבים עָשָׂה {...} אֶת כָּל הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִלְחָמָה"? _____

49. על החיים בירושלים, המקודשת לשלוש דתות, כתב נבון: "צלצולי הפעמונים של הכנסיות, קולות המואזין ותקיעות השופר התחרו ביניהם מי מבקיע דרכו ראשונה אל השמים. הייתי בטוח בניצחון השופר, אך שמחתי על הפעמון והמואזין". מי הכריע אויב תוך שימוש בשלוש מאות שופרות? _____

50. בסרט שערכה רשות השידור לציון שלושים שנים לביקור יצחק נבון במצרים, אמר: "לחברי הפרלמנט המצרי דיברתי שירה, לשקף את תרבותם ואת נשמתם". מי נאם בפני העם בירושלים תוך שימוש בתיאורי ארץ ישראל בתורה: "עַד בְּאֵי וְלִקְחִי אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ כְּאֶרְצְכֶם אֶרֶץ דְּגַן וְתִירוֹשׁ אֶרֶץ לֶחֶם וּכְרָמִים אֶרֶץ זֵית וְצִהָר וְדָבַשׁ"? _____

שאלות מילואים ("שובר שוויון") בנושא עמקים

שים לב! הניקוד שתצבור בשאלות 51-60 ישמש אך ורק להכרעה, אם זו תידרש.

העתק את תשובותיך אל גיליון התשובות המצורף.

51. מי "חברו אל עמק השדים הוא ים המלח"? _____
52. כמה אנשים נשלחו כדי לחפש אדם "באחד הקרים או באחת הגיאות"? _____
53. לאיזה מלך נאמר: "אלהי הקרים ה' ולא אלהי עמקים הוא"? _____
54. מה שמו של העמק ממנו נשלח יוסף לחפש את אחיו? _____
55. על איזה אויב מספר הכתוב שלא נתן לבני דן להתיישב בשטחי העמק: "וילחצו {...} את בני דן הקרה כי לא נתנו לרדת לעמק"? _____
56. באיזה עמק הציב אבשלום יד הקרוי על שמו? _____
57. מה התרחש בעמק עכור? _____
58. מי אמר: "בעמק שלח ברגליו"? _____
59. כנגד איזה מלך לחם אויב שחנה בעמק רפאים? _____
60. העיר יזרעאל שכנה בעמק בעל שם זהה בצפון הארץ. ארמונו של מי נבנה שם? _____

בהצלחה!